

Åler: strax 64

Bor i: Uppsala

Det är en märklig blandning av planering, gynnsamma omständigheter samt slump och val som gjort att jag idag är professor i skogspolitik, med en karriär inom både markmikrobiologi och biståndsarbete bakom (?) mig.

Planering: Redan på Skogis i Helsingfors fick jag upp ögonen för arbete i tropikerna genom en engagerad och utlandserfaren lärare, prof. Gustaf Sirén. En helt oplanerad resa som forskningsassistent till Nya Guinea och Australien gav än mer motivation att aktivt söka mig 'ut'.

Gynnsamma omständigheter: Personalbistånd var en viktig del av utvecklingsarbetet på 70- och 80-talet. Ville man gick det bra att hitta jobb inom Sida-stödda projekt. Att komma in i FN-systemet var svårare, där gick jag bet. – En annan gynnsam men inte mindre viktig sak var en hustru som var (nästan) lika pigg på äventyr som jag. Ingentenda av oss kände den andra från dessa sidor när vi gifte oss!

Slump: Man kan aldrig planera för vilka möjligheter som dyker upp, bara ha en beredskap. Att jag åkte till Costa Rica som biträdande expert (Finnida/FAO) var något jag aktivt sökt, men att det blev Costa Rica och en livslång känsla för spanska som arbetspråk var en slump. När jag två år senare fick erbjudande att åka till Chittagong Hill Tracts i Bangladesh var det oplanerat men i linje med mina förhoppningar. Men egentligen var det slump+val som avgjort min bana långt tidigare. Medan jag ännu studerade hade jag en chans att börja på Finlands Rundradio. Hade jag sagt ja hade jag sannolikt kommit att ägna mig åt biologisk/skoglig information och kommunikation i stället. En akademisk karriär hade jag inte ens tänkt på vid den tiden.

Val: Jag fick erbjudande från Billerud att flytta till Portugal och jobba med deras planteringar. Detta var ett livsval: hade jag tackat ja hade det troligen lett till en bolagskarriär, med mycken utlandsvistelse. Varför tackade jag nej? Anställnings- och lönevillkor i två länder parallellt kändes rörigt. Men det hade också inneburit att en hustru i den akademiska karriären hade blivit hemmafru på lång sikt, det var otänkbart.

Fler val: Nu gällde det att välja mellan en karriär hemma eller utomlands. Sidas politik var länge att biståndsarbete inte skulle vara en hel-livs-syssla, men i öppen upphandling brädades vi svenska 'biståndare' alltid av helprofessionella briter och holländare; likaså när det gällde FN-systemet. Jag hade behövt satsa totalt på att jobba utomlands, men jag hade sett för många rotlösa familjer för att välja det livet. I stället blev det en akademisk karriär hemma, men konsultande utomlands med SLU som bas. Detta kröntes av ett långtidsjobb med skogsforskning i Etiopien.

Problem: Det kan vara tuffare och osäkrare än man tror med utlands/biståndsjobb. I Bangladesh blev några av oss närmast utvisade i samband med uppflammande konflikt; i Etiopien pågick ett inbördeskrig som mindre än ett år efter vår hemresa ledde till Addis Abebas erövring och kommunistregimens fall. Men svårare var det med hemkomsterna: jag var arbetslös efter den oväntade hemresan från Bangladesh. Man kan även fråga sig hur min akademiska bana sett ut om jag inte splittrat upp den med utlandsarbete. Nu slutade markmikrobiologin med ett byte av inriktning efter en professur som jag sökte men inte fick.

Ny gynnsam omständighet: Detta ledde å andra sidan till en ny bana, som slutade med åtta års jobb inom skogspolitik – ett jobb där förutsättningen var all den erfarenhet jag dragit på mig genom biståndsarbete! Min forskning idag kretsar kring massaindustrins jätteplanteringar i Sydamerika. Där är mina kunskaper i spanska/portugisiska är avgörande, likaså min erfarenhet av förhållanden mindre tillrättalagda än den nordiska som ger mig en kunskap 'inifrån' om de problem jag arbetar med.

Den skogliga utbildningen: Under hela min karriär har det slagit mig hur svårt det varit att föra in internationella perspektiv i den vanliga utbildningen. Trots att många lärare på SLU har bred erfarenhet av arbete utomlands, särskilt i tropikerna, får detta mycket lite genomslag i undervisningen: perspektivet är hela tiden Norden. Gustaf Sirén var i detta fall ett slående undantag: han blandade glatt exempel från hela världen. När nu masters-kursen i skoglig industriell ekonomi inleds med ett massivt block om skog och skogsbruk i internationellt perspektiv ser jag det som en avgörande framgång!